

ԾՐԱԳԻՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՏԻԹՐՈՅԹԻ

ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԿՈՄԻՏԵԱՍ

ԵՐԱԺՇՏԱՍԻՐԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

1927

U 6 7 U U U P S

78(47.925)(069)

29094

U-89

Opung hp 1 pndurum

9 hp

6bU2

281.6
6-89
ԾՐԱԳԻՐ

ԱՅՏԻԳԱՅՐ Է 1931 թ.

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՏԻԹՐՈՅԹԻ

ՀԱՅ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

ԿՈՄԻՏԱՍ

ԵՐԱԺՇՏԱՍԻՐԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

1927

1/ 2982

ՄԵԾԱՆՈՒՆ Կ Ո Մ Ի Տ Ա Ս ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Ամերիկահայոց Բարեխնամ Առաջնորդ
ԴԵՐԱՇ . Տ . ՂԵՒՈՆԴ ԵՊԻՍԿ . ԴՈՒՐԵԱՆ

Հայր Կաթողիկոս Սրբազան
Սրբազան Սրբազան Սրբազան

Հայր Կաթողիկոս Սրբազան

Պատուարժան

Վարչութիւն «Կոմիտաս» Հ. Ա. Ե.

Երաժշտական Միութեան

Ի Տիֆրոյթ

Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնը իր 1931
Հոկտ. 9 ի նիստին մէջ ուսումնասիրութեան ա-
ռարկայ քննելով Երաժշտասիրաց «Կոմիտաս» Միու-
թեանդ Մրադիր - Կանոնագրի ամէն մէկ յօդուած-
ները, յետ քննութեան գտաւ զայն համապատաս-
խան Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ օրինաց և կար-
գաց, և որոշեց վաւերացնել զայն:

Ըստ սոյն որոշման կը հաստատեմք
«Կոմիտաս» Երաժշտասիրաց Միութեանդ Կանո-
նագրութիւնը և կը յանձնեմք զայն ի գործադ-
րութիւն:

Օրհնելով զձեզ և ձեր ընկերակից-
ներուն ջանքերը ի պայծառութիւն Ս. Եկեղեցւոյ,
կը նուիրեմք մեր սիրոյ սղջոյններն:

Մնամք աղօթարար

Առաջնորդ Ամերիկահայոց

ՂԵՒՈՆԴ ԵՊԻՍԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ

ԵՐԱԿՐԻՐ - ԿԱՆՈՆԱԳՐԻՐ

ՏԻԹՐՈՅԹԻ ՀԱՅ ԱԹԱՔ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Կ Ո Մ Ի Տ Ա Ս ԵՐԱԺՇՏԱՍԻՐԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Հաստատւած Ա.

ԱՆՈՒՆ ԵՒ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ

ՅՕԴ. 1 — Միութեանն անունն է՝ «Տիթրոյթի Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ ԿՈՄԻՏԱՍ Երաժշտասիրաց Միութիւն» :

ՅՕԴ. 2 — Միութիւնն կը բաղկանայ Երկսեռ անդամներէ :

ՅՕԴ. 3 — Միութեանն կեդրոնն է Տիթրոյթի ,
և հիմնուած 1927 ին :

Հաստատւած Բ.

ՆՊԱՏԱԿ

ՅՕԴ. 1 — Միութեանն նպատակն է՝ օգտուիլ անհատապէս և հաւաքաբար , երաժշտութեան և Հայ Գեղարուեստին ընծայած բարիքներէն :

ՅՕԴ. 2 — Զարկ տալ Հայ Գեղարուեստի յառաջացման . տարածել զայն ժողովուրդի բո-

լոր խաւերուն մէջ : Ինչպէս նաեւ ծանօթացնել օտարներուն՝ Հայկական ինքնուրոյն գեղարուեստի բոլոր բարեմասնութիւնները :

ՅՕԴ . 3 — Հայ նորահաս սերունդին մէջ արծարծել Հայ երաժշտութեան սէրը :

ՅՕԴ . 4 — Ներկայացնել Հայ սրբազան երաժշտութիւնը իր իսկութեանը մէջ , աջակցելով միանգամայն Հայ եկեղեցւոյ երաժշտութեան զարգացմանը :

ՅՕԴ . 5 — Կազմակերպել գործիական երաժշտութիւն :

ՅՕԴ . 6 — Միութեանս անդամներուն մէջ հաստատել եղբայրական և իրերօգնութեան կապ մը :

ՅՕԴ . 7 — Միութեանս անդամներուն Ֆիզիքական զարգացմանը ըստ կարի ոյժ տալ :

Հասուած Գ.

ՄԻՋՈՑ

ՅՕԴ . 1 — Կազմակերպել համերգներ . նուագահանդէսներ , դասախօսութիւններ և գեղարուեստական ու շինիչ զանազան հաւաքոյթներ :

ՅՕԴ . 2 — Կադմակերպել օժանդակ խումբեր և մասնաճիւղեր :

ՅՕԴ . 3 — Զարարերութեան մէջ մտնել Մայր Երկրի և Հայ դաղութներու նոյնանպատակ հաստատութեանց հետ :

ՀԱՅՏՈՒԱԾ Դ

ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՅՕԴ . 1 — Խիութիւնս կը բաղկանայ Ա) «Գործ օն» (Բ) «Անչափահաս» և (Գ) «Պատուակալ» անդամներէ :

ՅՕԴ . 2 — «Գործ օն» անդամներն են՝ 16 տարեկանէն վեր ամէն պարկեշտ անձեր, որոնք ունին երաժշտական յարմարութիւն և կ'ընտրուին ղեկավարին ու վարչութեան հաւանութեամբը :

ՅՕԴ . 3 — «Անչափահաս» անդամ կը նկատուին 12 էն 16 տարեկան եղողներ, որոնք կը վայելեն ամէն իրաւունք բացի քուէատուութենէ :

ՅՕԴ . 4 — «Պատուակալ» անդամ կը նկատուին անոնք, որ միութեանս և կամ Հայ Գեղարուեստին սատարած են և կը սատարեն իրենց նիւթական կամ բարոյական օժանդակու-

թեամբը և կամ կը նշանակուին ընդհ. ժողովէն և կը վայելեն միութեանս յարգանքը :

ՅՕԴ. 5 — «Գործօն» անդամը պարտի վճարել նուազագոյն 25 սէնթ մօւտք :

ՅՕԴ. 6 — «Գործօն» և «Անշափահաս» անդամներ՝ պարտաւոր են, եկեղեցական արարողութեանց, փորձերուն և ժողովներուն ներկայ գտնուիլ :

ՅՕԴ. 7 — Այն անդամը՝ որ առանց բանաւոր պատճառի երեք անգամ յաջորդաբար կը թերանայ վերոյիշեալ պարտաւորութիւններէն, Վարչութեան կողմանէ զրկուած գրաւոր ազդարարագրէն երեք շաբաթ վերջ կը կախակայուի և դարձեալ աննկատ թողնելու պարագային կը կորսընցնէ իր անդամակցութիւնը :

ՅՕԴ. 8 — Այն անդամը, որ լիովին կը կատարէ իր պարտականութիւնները, բարոյապէս կը վարձատրուի Վարչութեան կողմանէ :

ՅՕԴ. 9 — Անդամակցութիւնը կորսնցնող անհատ մը միութեան մէջ վերահաստատուելու համար պէտք է դիմէ և ստանայ Վարչութեան հաւանութիւնը, վճարելով նաեւ մէկ տօլարի տուգանք մը :

ՅՕԴ. 10 — Ամէն անդամ պարտի միութեանս դիրքը բարձր պահել իր պարկեշտ ու կարգապահ վարմունքովը, և հնազանդիլ կանոնադրի յօդուածներու կէտ առ կէտ : Անստատոյները նախ կը ստանան Վարչութեան արդարութիւնը, կրկնութեան պարագային՝ բնդ : Ժողովի ուշադրութեանը կը յանձնուին :

ՀԱՅՏՈՒԱԾ Ե.

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՅՕԴ. 1 — Խիութեանս ընթացիկ գործերը կը վարէ եօթը անդամներէ բաղկացած Վարչութիւն մը :

ՅՕԴ. 2 — Վարչութիւնը կը բաղկանայ հետեւեալ պաշտօնեաներէն. 1 - Առեւնապետ, 2 - Փոխ Առեւնապետ, 3 - Առեւնադպիր, 4 - Փոխ Առեւնադպիր, 5 - Գանձապահ, 6 - Գոյքապահ և 7 - Խորհրդական :

ՅՕԴ. 3 — ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ [Ա] ԱՏԵՆԱՊԵՏԻ պաշտօնն է, բոլոր Վարչական և անդամական ժողովները նիստի հրաւիրել, [Ի բացառեալ այն ընդհ. ժողովները, որոնք կանոնադիրը կը յատկացնէ «մայր դիւան»ին իրաւասութեան] : Այն ժողով-

ները վարել և տրուած որոշումներու ան-
թերի գործադրութեանը հսկել :

[Բ] ՓՈԽ ԱՏԵՆԱՊԵՏԸ կը ստանձնէ Ատե-
նապետին բոլոր իրաւունքները ու պար-
տականութիւնները՝ անոր բացակայու-
թեան պարագային :

[Գ] ԱՏԵՆԱՊԵՏԻՆ պաշտօնն է ժողովնե-
րուն արձանագորութիւնները պահել ու
միութեանս բոլոր թղթակցութիւնները
կատարել :

[Դ] ՓՈԽ ԱՏԵՆԱՊԵՏԻՐԸ կը ստանձնէ Ատե-
նադպրին բոլոր իրաւունքները և պարտա-
կանութիւնները անոր բացակայութեան
պարագային :

[Ե] ԳԱՆՁԱՊԱՀԻ պաշտօնն է՝ Միութեանս
բոլոր հասոյթները գանձել և կանոնաւոր
տոմարի մը մէջ պահել ճշգրիտ կերպով
ելեւմտից բոլոր հաշիւները: Վճարել վար-
չութեան որոշմամբ ընթացիկ ծախքերը
և ընել ուրիշ բոլոր վճարումները, որոնք
կ'որոշուին անդամական կամ վարչական
ժողովներուն կողմէ :

Վճարման բոլոր չէքերը պէտք է ստորա-
գրուին գանձապահին և ատենապետին

կողմէ : Իւրաքանչիւր ամիս գանձապահ-
 չը պարտի վարչական ժողովին ներկայա-
 ցնել միութեան նախորդ ամսաշրջանի
 գրամական վիճակը : Գանձապահի տոմար-
 ները միշտ բաց են վարչութեան ու է
 մէկ անգամի առջև : Կամ վարչութեան
 առջև հաւաքարար : Գանձապահը պարտի
 միշտ պատրաստ ըլլալ Միութեան ներ-
 կայացնելու իր հաշիւները երբ վերջինս
 կը պահանջէ : Գանձապահի պարտականու-
 թիւնն է նաև պատրաստել տարեկան ընդ-
 հանուր հաշուեկշիռ , որ պիտի ներկա-
 յացուի ամսօրերջի ընդհանուր ժողովին ,
 առ ի վաւերացում :

[9] ԳՈՅՔԱՊԱՀի պարտականութիւնն է
 ցուցակագրել և հսկել միութեան ունե-
 ցած բոլոր գոյքերը և իրեղէնները :

ՅՕԴ . 4 — Վարչութեան անգամ մը եթէ առանց
 բանաւոր պատճառի երեք անգամ՝ յաջոր-
 դարար բացակայի ժողովներէն՝ հրաժար-
 եալ կը նկատուի իր պաշտօնէն :

ՅՕԴ . 5 — Վարչութիւնը թէ՛ հաւաքարար և թէ՛
 ունհատապէս պատասխանատու է ընդհ.
 ժողովին առջև :

ՅՕԴ . 6 — Վարչութեան պաշտօնավարութիւնը
 կը տեւէ մէկ տարի և անգամները վերընա

ընդ ի նն :

ՅՕԴ. 7 — Վարչութեան ժողովները կը գումարուին առնուազն ամիսը անգամ մը :

ՀԱՍՏՈՒՄԺ Զ

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՕԴ. 1 — Վարչութեան պաշտօնեաները կ'ընտրուին անջատաբար, հետեւեալ կարգով :
1. Ատենապետ , 2. Ատենադպիր , 3. Փոխ Ատենապետ , 4. Փոխ Ատենադպիր , 5. Գանձապահ , 6. Գոյքապահ , և 7. Խորհրդական :

ՅՕԴ. 2 — Վարչութիւնը կ'ընտրուի տարեվերջի ընդհ. ժողովին մէջ , ուր կը կատարուին ահա հին վարչութեան տարեկան հաշուետուութիւնը :

ՅՕԴ. 3 — Միութիւնս ունի միայն մէկ ընտրութեան ձեւ՝ որ է , իւրաքանչիւր պաշտօնի համար՝ ընտրելիներու եռապատիկ անուանում , և գաղտնի քուէարկութիւն :

ՅՕԴ. 4 — Ընտրութիւնները և որոշումները տեղի կ'ունենան ներկաներու քուէից մեծամասնութիւնովը : Չայն չի փոխանցուիր և նամակով քուէ չ'ընդունուիր :

ՅՕԴ. 5 — Երբ վարչութեան անդամներէն մէկէն մինչեւ երեքը կը պակսին , ընդհ. ժո-

զովը անոնց տեղը կ'ընտրէ նորերը : Բայց
չորս անգամներ մ'իտնդամայն եթէ պակ-
սին , ընդէ . ժողովր՝ լուծուած համարե-
լով հին վարչութիւնը , անմիջապէս
կ'ընտրէ նոր վարչութիւն մը :

Հասում 1:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ ԵՒ ՄԱՅՐ ԴԻՒԱՆ

ՅՕԴ. 1 — Ընդէ . Անգամական ժողովը միութեանս
գերագոյն մարմինն է , որ կը գումարուի
առնուազն երեք ամիսը անգամ մը : Ա-
նիկա կ'ընտրէ վարչութիւնը և կը նշանակէ
«սրատուակալ» անգամները , և կը վաւե-
րացնէ պիւտճէն . ներկաներու մեծամաս-
նութեան քուէովը :

ՅՕԴ. 2 — Առաջին ժողովը օրինաւոր կը նկատուի :

ՅՕԴ. 3 — Միութիւնս ունի ընդէ . ժողովի «Մայր
Դիւան» մը , որ կը բաղկանայ մէկ Ատե-
նապետէ և մէկ Ատենադպիրէ :

ՅՕԴ. 4 — «Մայր Դիւան»ը կը հրաւիրէ ու կը վա-
րէ տարեկան առնուազն չորս անգամա-
կան ժողովներ :

ՅՕԴ. 5 — [Ա.] Վարչութեան գէմ գգոհութեան
կամ անվստահութեան պարագային , [Բ]
ինչպէս նաեւ բացստիկ պարագաներուն
վարչութեան պահանջովը , և կամ [Գ] երբ

տասը անդամներէ ստորագրուած պաշան
ջադիր մը ներկայացուի «Մայր Դիւան»ին ,
այս վերջինը կը հրաւիրէ և կը վարէ ընդ-
հանուր ժողովի այսօրինակ նիստերն ալ :

ՅՕԴ . 6 — «Մայր Դիւան»ի տարեշրջանը, ընտրու-
թեան ձեւը և ժամանակը նոյնն է , ինչպէս
կանոնադիրը կը տրամադրէ վարչութեան
համար :

ՅՕԴ . 7 — Վարչութեան անդամ մը չի կր^նար մի-
եւնոյն ատեն անդամ ըլլալ նաեւ «Մայր
Դիւան»ին :

Հաստատւած է

ՊԻՒՏՃԷ

ՅՕԴ . 1 — Միութեանս պիւտճէն կը կազմուի եր-
գաշանդէսներէ , եկեղեցւոյ պնակներէ , և
ուրիշ աղբիւրներէ գոյացած հասոյթնե-
րով :

ՅՕԴ . 2 — Միութեանս անուակը եղած գումարը
պէտք է դրամատուն մը դրուի միութեան
անուանով և Ատենապետ ու Գանձապահի
ստորագրութեամբ :

ՅՕԴ . 3 — Վարչութիւնը իրաւասութիւն ունի
դրամատունէն առ առուելն և միանուազ
հիսուն [50] տոլար միայն քաշելու
զանազան ծախքերու համար :

Աւելի գումար մը պաշանջուելու

պարագային պիտի դիմէ Անդամական Ժողովի հաւանութեանը :

ՀԱՍՏՈՒՄԸ Թ՝

ՂԵԿԱՎԱՐ

ՅՕԴ . 1 — Միութեանս ղեկավարը կը նշանակուի տեղոյս Հայ Առաք . Եկեղեցւոյ Հոգարար-
ձութեան կողմանէ՝ Միութեանս Ընդհ .
Ժողովին հետ խորհրդակցութեամբ :

ՅՕԴ . 2 — Վարչութիւնը պարտաւոր է տեղեկա-
ցնել զսւրբութեան ժողովներուն օրն ու
տեղը Տիար Ղեկավարին, որ ազատ է ներ-
կայ ըլլալ և տալ հրահանգներ ու թեւա-
դրութիւններ :

ՅՕԴ . 3 — Ղեկավարի պաշտօնն է՝ երգի փորձերը ,
եկեղեցւոյ Դպրաց Դասը , և երգահանդէս-
ները վարել , որուն միջոցին ոչ ոք իրա-
ւունք ունի անսաստելու՝ ինչ հանգաման-
քով ալ որ ըլլայ :

ՀԱՍՏՈՒՄԸ Ժ՝

ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՅՕԴ . 1 — Միութեանս նախագահն է՝ տեղւոյս
Հոգեւոր հովիւը , որ բարոյական կապ կը
պահէ Միութեանս և Հայ Առաք . Եկեղ .
Հոգարարձութեան միջեւ :

ՅՕԴ . 2 — Միութեանս վարչական մարմիններուն
և ղեկավարին միջեւ պատահելիք սեւէ

անհասկացողութեան պարագային՝ նախ կը
դիմուի նախագահ Հոգեւոր Հովիւին, ա-
նիկա ալ եթէ չի յաջողի կարգադրել խըն
դիրը կ'ենթարկուի Հոգաբարձութեան
նկատողութեանը:

- ՅՕԴ. 3 — Միութիւնս, կարելիութեան սահմա-
նին մէջ ընդ առաջ պիտի երթայ Հոգա-
բարձութեան ծախքովը, չըջակայ թեմե-
րու արարողութեանց համար ըլլալիք
առաջարկութեանց կամ հրաւերներուն:

Հասում ժԱ.

ԲԱՐԵՓՈՒՈՒՄ

- ՅՕԴ. 1 — Կանոնագրի ուէ յօդուած, բացի նպա-
տակէն, բարեփոխելի է անդամներու եր-
կու երրորդի հաւանութեամբը միայն:

Հասում ժԲ

ԼՈՒԾՈՒՄ

- ՅՕԴ. 1 — Միութիւնս լուծուած կը համարուի,
երբ իր անդամներուն թիւը 7-էն պա-
կաս ըլլան:

- ՅՕԴ. 2 — Միութեանս լուծմանը պարագային,
միացեալ անդամները պարտաւոր են՝ բո-
լոր դոյքերը և դրամը հաւաքելով, տո-
մարի մը մէջ արձանագրելէ վերջ, յանձ-
նելու տեղւոյն ՀԱՅ ԱՌԱՔ. ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
Հոգաբարձութեան: Իսկ եթէ վերջինս
գոյութիւն չունի Ամերիկահայոց Առաջ-
նորդարանին կը դրկուի անյապաղ:

Ծ Ա Ն Օ Թ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Սոյն ներդիր-կանոնագիրը նախապատրաստուած էր 1928-ի 15 Յունուարին, Տիարք Զ. Էքիզեան, Բաժնի Կիւրճեան, Յակոբ Ասատուբեան-եւ Արրի Գալփեանէ բաղկացած յանձնախումբին կողմէ եւ ընդունուելով Ընդհ. ժողովէն, առժամաբար զործադրութեան դրուած:

Իսկ 1931 Յունիս 9ին Հոգ. Հովիւ Տ. Աթիկ Ա. Գճ. նոցիկ-եանէ, Հոգարարճու Տիար Մեսրոպ Բիւրէճեանէ եւ միւլթեանս լիազօրներ Տիարք Զ. Էքիզեան, Գ. Դէորզեան եւ Ա. Գալփեանէ բաղկացած յանձնախումբին կողմէ վերաքննուելով, 17 Յուլիս 1931-ին Ընդհ. Անդամական ժողովէն ընդունուած է յետ մանրակրկիտ քննութեան, վերջնական վաւերացման եւ թանկութեան համար Ամերիկահայոց Առաջնորդարան

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0036969

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԿԵ

Ղեկավար	ՅԱՐՈՒՄԻՆԻ
Ատենապետ	ԱՅԻԿ ԳԱՂՖԱՆԱՆ
Փոխ Ատենապետուհի	ՏԻԿԻՆ ՀՌՈՒԹ ԷՔԻԶԵԱՆ
Ատենադպիր	ՅԱԿՈԲ Տ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ
Փոխ Ատենադպիր	ՎԱՀՐԱՄ ՊԱՅԱՆՏՏՐԵԱՆ
Դանձապետուհի	ՕՐ. ՊԱՐԹԵՒՈՒՀԻ ՊԷՆԵԱՆ
Դոյքատու	ԿԱՐԱՊԵՏ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Խորհրդական	ՍԵՐՈԲ ԴԻԴԱՊԵՏԵԱՆ

ՄԱՅՐ ԴԻԴԱՆ

Ատենապետ	ՊԵՏՐՈՍ ԴԵՈՐԳԵԱՆ
Ատենադպիր	ՅԱԿՈԲ ՎԱՆԷՐԵԱՆ

A $\frac{1}{2982}$

554

0 p h 2 m 4

**1335 Oakman Boulevard
Detroit, Mich.**

Հիմարաբ Տպարան 166 W. Larned St. Tel. CHerry 0273